

JUBILEUSZ TOWARZYSTWA NAUKOWEGO PŁOCKIEGO

Zarówno z kronikarskiego obowiązku, jak i z szacunku do tradycji, odnotować wypada jubileusz Płockiego Towarzystwa Naukowego, które w roku 2020 świętowało jubileusz 200-lecia istnienia. Na czas świętowania przypadła epidemia koronawirusa, nie przeszkodziło to jednak Towarzystwu przygotować się do obchodów jubileuszowych.

Z okazji jubileuszu TNP wydało kilka publikacji. Do maja 2020 r. ukazał się kalendarz, poza tym odbyła się promocja wydawnictwa poświęconego ludziom związanym z towarzystwem (*Ludzie TNP. Słownik biograficzny*).

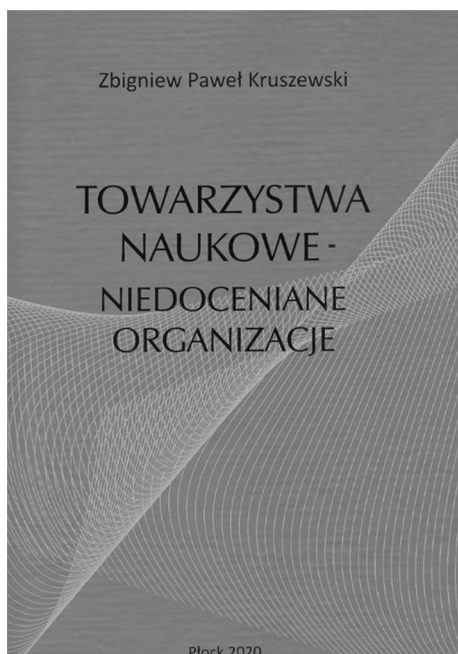
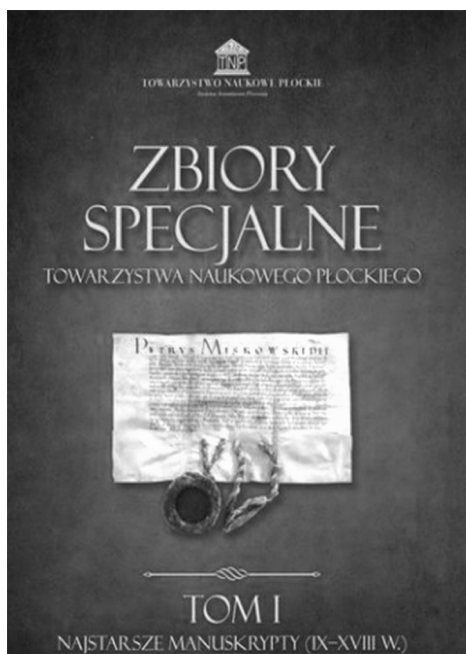

Prof. Zbigniew Kruszewski, prezes TNP

Źródło: <https://www.facebook.com/Towarzystwo-Naukowe-P%C5%82ockie-272942516141428/photos/pcb.2860317714070549/2860307010738286/>

17 września 2020 r. w siedzibie TNP odbyła się kolejna promocja, na której prezentowano *Najstarsze manuskrypty (IX-XVIII w.) i inkunabuły* – wydawnictwo stanowiące część pierwszą z wielotomowej pracy *Zbiory specjalne Towarzystwa Naukowego Płockiego*, pokazującej materialne dziedzictwo nauki i kultury zgromadzone i przechowywane w zbiorach towarzystwa. Tom pierwszy opracowali ks. prof. Daniel Brzeziński i dr Grażyna Szumlicka-Rychlik, redakcją naukową całej serii zajęli się prof. Z. Kruszyński i ks. D. Brzeziński.

W kolejnych jedenastu tomach *Zbiorów specjalnych...* inicjatorzy wydawnictwa zapowiadają prezentację rękopisów, starodruków, grafik, dzieł malarskich, kolekcji muzykaliów i in.

Tydzień później – 24 września – w siedzibie TNP, odbyła się promocja kolejnej książki, tym razem pracy autorstwa Zbigniewa Pawła Kruszewskiego *Towarzystwa naukowe niedoceniane organizacje* (Płock 2020), której tytuł, jak napisał sam autor „odnosi się do niedoceniań przez władze polskie – tak ważnej dla oczekiwanego rozwoju i dobrostanu społeczeństwa – działalności towarzystw naukowych”¹.

Praca stanowi podsumowanie twórczości naukowej Z. Kruszewskiego, dotyczącej „refleksji i przemyśleń na temat problemów społecznego ruchu naukowego w Polsce”². Zebrany materiał podzielono na dwie części, z których pierwsza – *Spoleczne ogniwa nauki w Polsce* – prezentuje dziewiętnaście artykułów opublikowanych wcześniej w czaso-

¹ Zbigniew Paweł Kruszewski, *Towarzystwa naukowe niedoceniane organizacje* (Płock: Towarzystwo Naukowe Płockie, 2020), 9.

² Tamże, 7.

pismach (m.in. „Nauka”, „Społeczeństwo i Polityka”, „PAUza Akademicka”) lub monografiach. Część tą rozpoczyna artykuł *Towarzystwa naukowe – czwarty pion instytucji naukowych w Polsce*, poświęcony dziejom i rozwojowi towarzystw naukowych w Polsce, a zamyka tekst – *Dlaczego Płock zasługuje na monetę ze swoim wizerunkiem* – w którym autor podkreślił historyczne znaczenie miasta, a także jego znaczenie jako siedziby najstarszego regionalnego towarzystwa naukowego w kraju.

W części drugiej – *Społeczny potencjał naukowy na Mazowszu Płockim* – poświęconej Towarzystwu Naukowemu Płockiemu znalazło się z kolei dwadzieścia tekstów, stanowiących także przedruki z czasopism i monografii. Tę część rozpoczyna artykuł *Towarzystwo Naukowe Płockie – rys dziejów w 200-leciu*, który opracowany został na potrzeby tej edycji.

Zebrane w tomie opracowania, co podkreślił Z. Kruszewski, są „formą uhonorowania jubileuszu 200-lecia założenia Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz wyrazem uznania dla zasług wszystkich osób, które swoim społecznym działaniem wpisały się w rozwój Towarzystwa. Przyczyniły się tym samym do podtrzymania idei i znaczenia społecznego ruchu naukowego w Polsce”³.

Termin głównych uroczystości zaplanowany na 6 czerwca 2020 r. ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju został przesunięty na termin późniejszy. Uroczyste spotkanie odbyło się 17 października w LO im. Marszałka Stanisława Małachowskiego, w szkole, w której w 1820 r. (wówczas Szkole Wojewódzkiej) założono TNP. W spotkaniu jubileuszowym uczestniczył prezes KTPN prof. Krzysztof Walczak.

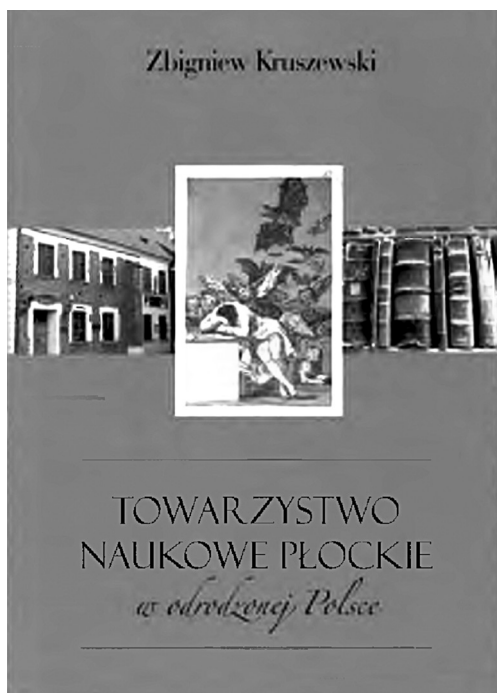
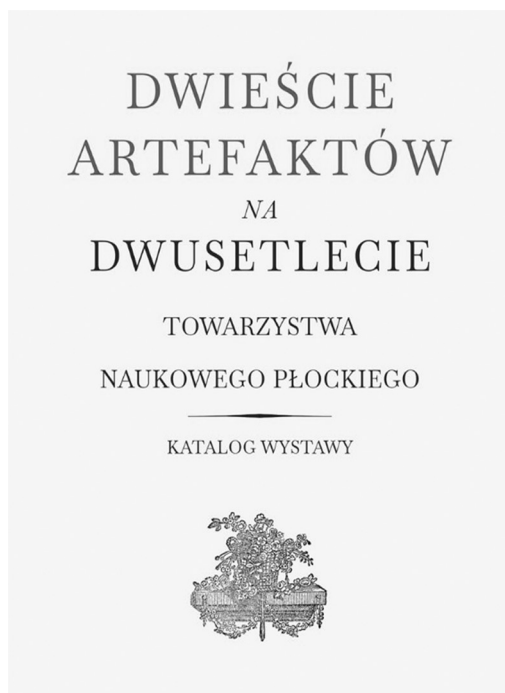
Źródło: <https://tp.com.pl/zdjecie/4378373>

³ Tamże, 10.

Tego samego dnia, po części oficjalnej, w Muzeum Mazowieckim otwarta została wystawa „Dwieście artefaktów na dwusetlecie Towarzystwa Naukowego Płockiego”, o której napisano: „absolutnie wyjątkowa w skali europejskiej ekspozycja”⁴.

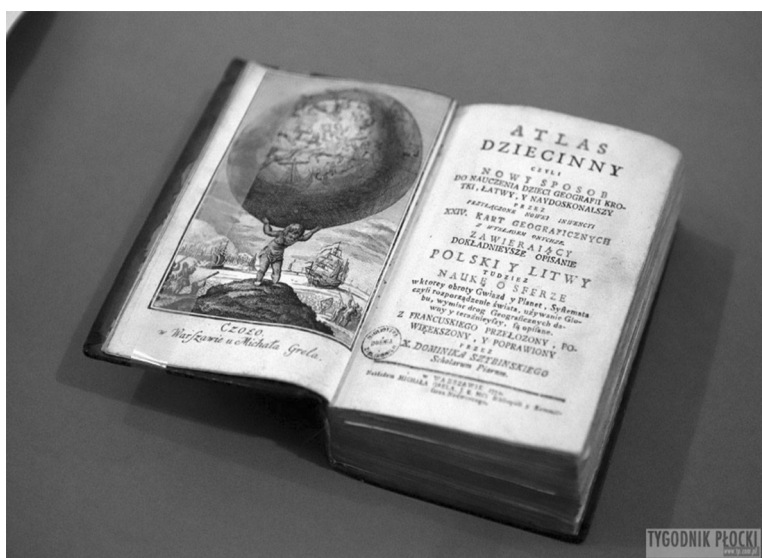
Dwusetna rocznica założenia TNP stała się wyjątkową okazją do pokazania najcenniejszych obiektów z zasobów Biblioteki Zielińskich TNP. Z kilkunastu tysięcy rękopisów, dokumentów i druków z okresu od IX do końca XVIII wieku, na ekspozycję wybrano 200 najbardziej wartościowych i najpiękniejszych, które zaprezentowane zostały w dziesięciu kategoriach: rękopisy i autografy, dokumenty, inkunabuły, druki wieku XVI, XVII, XVIII, kartografia, oprawy, proveniencje i plociana. Koncepcję merytoryczną wystawy opracował prof. Arkadiusz Wagner⁵.

Obchody jubileuszu zakończyły się spotkaniem w siedzibie Towarzystwa i odsłonięciem pamiątkowej tablicy na fasadzie budynku – zabytkowej kamienicy z XV wieku.

⁴ L. Szatkowska, Skarby z papieru, pergaminu i skóry na 200-lecie TNP, „Tygodnik Płocki” [online] https://tp.com.pl/artukul/skarby-z-papieru-pergaminu/1091831?fbclid=IwAR1s7IM5BC6JzciIa-Ml967_m7Nkt4Vqm06SnfY2j_Fv8cc92IU1ZeJ0v1Y

⁵ Arkadiusz Wagner (oprac.), *Dwieście artefaktów na dwusetlecie Towarzystwa Naukowego Płockiego. Informator wystawy* (Płock: Muzeum Mazowieckie w Płocku, 2020), s. 4 okł.

Źródło: <https://tp.com.pl/zdjecie/4378368>

Poza wspomnianymi już publikacjami odnotować należy także wydanie spisu członków TNP w postaci druku bibliofilskiego (według stanu na 1 stycznia 2020 r.) oraz pracę prof. Z. Kruszeńskiego *Towarzystwo Naukowe Płockie w odrodzonej Polsce*.

Mimo niesprzyjającej sytuacji, zaplanowane wydarzenia związane z jubileuszem TNP odbyły się, choć czasem w innych terminach, niż początkowo planowano.